

FAGFORBUNDET

omtanke

solidaritet

samhold

OSS

TILLITSVALGTE

INFORMASJONSBLAD TIL TILLITSVALGTE

APRIL NR. 3 | 06 | ÅRGANG 4 |

Stor interesse for tariffoppgjøret

Stolt av jobben – ikke av lønna ...

SIDE 3

I dette nummer:

Lønnplassering2
Ei lønn å leve av3
Helse Nord: Overdragelse av
virksomhet – Ambulanse4
Kampen om AFP5

Verdien av verdier6
Dyrepleiere inn i Fagforbundet8
NAV – pilotkommuner10
Åpenhet og ytringsfrihet
på dagsorden12

Rammemodellen er reisverket12
Dette har vi advart mot13
Offentlige barnehager – lønnsomt ..14
Den vanskelige varslingen15
Ikke gjør som arbeidsgiver sier.....16

Tariff 2006 – lønnsplassing

Medlemmenes plassering i lønssystemet

Stk	Stillingsbetegnelse	Ansatte per 011004	Årsverk per 011004	Lønn per 011004	Faste og variable tillegg	Stk	Stillingsbetegnelse	Ansatte per 011004	Årsverk per 011004	Lønn per 011004	Faste og variable tillegg
7352	Ambulansesjåfør	22	17	252 216	49 020	7249	Ped./psyk. Rådgiver	301	267	360 912	312
6014	Arbeider	1 765	1 292	233 832	11 724	7637	Pedagogisk Leder	6 430	5 389	285 576	1 644
7003	Arbeidsleder/form	6 960	5 877	273 384	17 304	6583	Pleiemedarbeider	6 627	2 900	227 760	45 384
6671	Arbeidsterapeut	622	380	240 108	22 104	7210	Renholder	13 749	8 848	232 872	2 448
6572	Assistent	47 616	28 160	229 752	15 288	7531	Saksbehandler	2 852	2 605	308 988	1 488
7024	Barnepleier	1 249	977	248 436	3 348	6863	Sekretær	8 959	6 836	255 492	1 152
6508	Barnevernspedagog	577	481	283 332	3 900	6912	Servicemedarbeider	3 395	2 457	241 740	16 896
7026	Bibliotekar	607	475	287 028	3 576	6883	Sjåfør	140	115	237 204	3 300
7237	Brannkonstabel	3 521	1 070	249 756	92 904	7681	Spesialhjelpereier	3 633	2 754	258 456	38 976
6517	Ergoterapeut	638	528	284 100	2 424	7174	Sykepleier	14 439	10 620	285 792	41 196
6986	Fagarbeider	3 1642	805	251 436	10 200	7100	Tannhelsesekretær	1 342	1 106	251 160	2 124
7517	Fagarbeider	27 165	20 453	247 344	17 340	7175	Tannpleier	366	303	284 196	1 440
7954	Fagleder	4 609	4 435	414 228	8 064	7177	Tekniker	485	444	264 240	9 564
6910	Fotterapeut	59	30	249 096	1 788	7710	Tverrfagl. spes.utd. Hs.	1 017	912	309 720	9 144
7066	Fysioterapeut	949	741	283 992	1 536	7711	Utdanningsstill. m.m.	2 458	1 194	229 440	9 876
6709	Førskolelærer	2 433	1 785	279 888	1 596	6541	Vaktmester	2 621	2 286	246 516	4 488
7520	Førstesekretær	4 640	4 014	266 832	912	6455	Vernepleier	2 066	1 679	282 480	31 524
7199	Helsesekretær	909	639	250 308	3 948	Andre kapitler enn «våre»					
6185	Helsesøster	1 777	1 360	311 832	1 236			Ansatte.	Årsverk	Lønn	Faste og
7076	Hjelpereier	35 186	23 338	248 712	43 320			per	per	per	variable
6190	Hjemmehjelp	6 885	4 074	232 752	15 600			011004	011004	011004	tillegg
6559	Konsulent	8 763	7 896	295 164	1 548	9450	Øverste Adm leder	848	840	481 992	5 220
7196	Kontormedarbeider	947	572	238 164	2 400	8112	Distriktsbibliotekar	70	62	300 048	1 524
6221	Kontrollør/inspektør	162	140	281 820	20 232	8084	Ingeniør	3 667	3 478	320 028	4 704
6771	Landbruksvikar	197	177	238 008	20 952	8527	Lege	2 633	887	442 212	24 036
7951	Leder	2 165	2 104	427 968	4 692	8293	Maskinist	30	29	272 220	38 712
7451	Leder/fagleder.	11 080	9 965	324 048	7 092	8392	Prest	7	5	-	-
7960	Lærer	2 424	1 435	265 248	19 716	8530	Rådgiver	5 647	5 280	349 428	1 404
7961	Lærer	11 838	9 503	325 872	14 100	9451	Leder	6 178	6 019	397 452	5 208
6675	Miljøterapeut	4 578	3 435	281 088	31 380						
6816	Mus./kulturmedarb.	963	350	254 316	7 116						
6814	Mus./kultursk.lærer	1 745	844	324 024	9 324						
6937	Mus./kultursk.lærer	697	345	350 880	11 472						

FAGFORBUNDET

Utgiver: Informasjonsavdelingen
i Fagforbundet

Fagredaktør: Kari-Sofie Jenssen
kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no

Redaktør: Tone Zander

Layout: Informasjonsavdelingen

Forside: Kari-Sofie Jenssen

Redaksjonen avsluttet: 6. april

Opplag: 17 000

Trykk: Aktietrykkeriet

Tre medlemmer i Fagforbundet: Kari Didriksen SFO-ansatt, Lise Been Hjelpereier og Terje Grobstok vaktmester, er alle tre lavlønne og støtter fullt ut Fagforbundets krav til oppgjøret. I tabellen over ser dere at det er mange av Fagforbundets medlemmer som sortere under lavlønne. Foto: Kari-Sofie Jenssen

Ei lønn å leve av

| TEKST: TONE ZANDER |

Mandag 3. april overleverte Jan Davidsen kravene i hovedtariffoppgjøret til KS. Fagforbundets medlemmer fordeler seg på over hundre yrkesgrupper.

– Vi har høy bevissthet, og ansvar for å sikre at alle medlemmer blir ivaretatt. Mange mener at vi kun tenker på de lavlønnte – dette er både riktig og galt. Riktig fordi forbundet representerer alle de ulike yrkesgruppene på en arbeidsplass, og må ta ansvar for de med lavest lønn. Galt fordi forbundet også har medlemmer med fagutdanning, høyskoleutdanning og høyere utdanning. Fagforbundet organiserer også mange arbeids- og fagledere som har et stort ansvar i jobben sin. Alle gruppene blir tatt hensyn til, når vi utformer kravene. Dette sa Jan Davidsen på Fagforbundets presseseminar i slutten av mars.

Lavlønnte må prioriteres

Mange av Fagforbundets medlemmer er lavlønnte kvinner. Mange av disse igjen arbeider i omsorgsykker. Forbundet krever en minstelønn på 260 000 kroner for arbeidstakere i hel stilling med full opp-tjening som i dag er ti år. En helt fersk undersøkelse viser at det er støtte i befolkningen for disse kravene. En undersøkelse som Norsk Respons gjennomførte i perioden

Fagforbundet krever at folk som er i full stilling skal tjene nok til å kunne leve et anstendig liv

24. – 28. mars, stilte vi spørsmål om hvilke grupper som skulle prioriteres i årets tariffoppgjør.

- Lavlønnte under 260 000
- Grupper med lang utdanning
- Grupper innen omsorgsykene
- Grupper innen industrien

De fleste mener at det er svært viktig å prioritere de lavlønnte og omsorgsykene. 63 prosent mener at det er svært viktig å prioritere de som arbeider i omsorgsykene, mens 50 prosent mener det er svært viktig å prioritere de lavlønnte.

Fagforbundet krever at folk som er i full stilling skal tjene nok til å kunne leve et anstendig liv.

Hva handler lavlønn om;

Lavlønn er når du knapt kan leve av lønna i en heltidsjobb. Lavlønn er når dine barn ikke kan delta i vanlige aktiviteter sammen med andre, fordi du ikke har råd. Lavlønn er når dere aldri har råd til å reise på ferie. Lavlønn er når du må snu på hver eneste krone og uansett hva du gjør, får du ikke endene til å møtes.

Lavlønnte kommer i minus

Det er dyrt å bo i Norge. Statens Institutt for forbruksforskning har et standardbudsjett som viser hva det koster å leve på et rimelig forbruksnivå for ulike typer av norske husholdninger i 2005. Med rimelig forbruk menes et forbruk som kan godtas av folk flest.

Vi har sett på en enslig kvinne med to barn i skolealder, inntektsår 2005. Årslønn på 240 000 kroner – månedslønn 20 000 kroner.

Etter at vi har lagt til barnetrygd og barnebidrag, men trukket fra 21 prosent skatt og standard forbruksutgifter, så vil hun ha 6 353 kroner igjen per måned. Dette skal hun betale bolig, lys og brensel for. Noe som ifølge SSB koster 6 845 kroner per måned. Hun vil altså gå underskudd hver måned med ca 500 kroner. Uten at utgifter verken til ferie, utstyrskrevenende fritidsaktiviteter eller helsetjenester er tatt med.

Stolt av jobben – ikke av lønna

De færreste arbeidstakere er fornøyde med å gå hjem uten å føle tilfredsstillelse over å ha gjort en god jobb – helst ytt sitt beste.

– Noen ganger, når jeg tenker på både status, lønn og ikke minst omtalen av den jobben kommunalt ansatte gjør, så

Kravene til KS presenteres av Jan Davidsen.

Her sammen med Anne-Marie Wold, Jan Helge Gulbrandsen og Mette Nord.

Foto: Kari-Sofie Jensen

undrer jeg meg på hvor de henter engasjementet fra. Vi skal ikke idyllisere situasjonen, det finnes råtne egg over alt – vi har vel alle møtt noen av dem også. Likevel, mange av oss har kanskje undret oss over hva som er drivkraften, for lønna kan det i alle fall ikke være? sier Jan Davidsen.

Anstendig lønn, kvalitet og kompetanse

For å tilby tjenester av god kvalitet, må de ansatte være kompetente og motiverte. Ringvirkningene vil kun være positive for samfunnet og innbyggerne. Kvalitetsjobber gir kvalitet på tjenestene. Fagforbundet krever at lavlønnte, med og uten formell kompetanse, skal ha mer igjen for den viktige jobben de gjør. Tenk dere en sekretær, og det ansvaret hun har. Tenk dere ansatte i SFO eller i barnehage – de tar hånd om ungene våre, likevel verdsettes ikke jobben de gjør. Tenk dere bussjåførene og det ansvaret de har for vår trygghet og sikkerhet. Tenk på ambulansesjåførene, og den jobben og det ansvaret de har. Likevel er de lavlønnte.

Fagforbundet vil ha et arbeidsliv hvor arbeidstakerne får ta ansvar, kjenner stolthet, tillit og arbeidsglede.

Fagforbundet vil ha arbeidstakere som ikke bare er stolt av jobben de gjør, men som også har en lønn som gir muligheter til et anstendig liv.

Helse Nord:

Overdragelse av virksomhet – AMBULANSE

Styret for Helse Nord vedtok den 8. februar at helseforetakene skal overta driften av bilambulanse, når kontraktene med private drivere utløper.

| TEKST: KOMPETANSESENTERET TROMSØ |

For Nordland og Troms vil det skje i desember 2006 og for Finnmark januar 2008.

Som følge av vedtaket inviterte Helse Nord Fagforbundet til møte, for å drøfte framdriften i arbeidet med overtakelsen. På møtet deltok fra Fagforbundet konserntillitsvalgt i Helse Nord, Mona Fagerheim og for Kompetansesentret, Ole Gustav Haavold. Konsekvenser av Helse Nord-styrets vedtak ble diskutert. Særlig ble framdriften i arbeidet, informasjon, utdanning/opplæring av nye fagarbeidere inne ambulansearbeiderfaget, lønn og arbeidsvilkår tatt opp.

Ny arbeidsgiver

Fagforbundet stilte krav om at alt ambulanspersonell skal overføres/gis tilbud om overføring fra privat driver til det enkelte helseforetak. Det vil si at de rettigheter og plikter den enkelte har i dag, vil bli videreført når arbeidsforholdet fortsetter hos helseforetaket. Helse Nord skal orientere den enkelte om situasjonen, framdriften og vil gi et skriftlig tilbud om ansettelse. Før dette tidspunktet skal Fagforbundet og Helse Nord forhandle om en avtale som sikrer våre medlemmer når de skal ansettes på foretakene.

Å få ny arbeidsgiver

Alle får ny arbeidsavtale med det enkelte foretak og nåværende stillingsstørrelse videreføres. Det nye tariffområdet blir NAVO HELSE. Det betyr at alle ansatte i ambulansedriften vil bli omfattet av tariffavtaler.

Alle får en offentlig tjenestepensjon tilsvarende den vi har i kommuner, helseforetak og stat. Fagforbundet vil her bemerke at lønn og tjenestepensjon som for offentlige ansatte er et krav som vi har slåss for i en årrekke. Det tok tid og

Helse Nord: Ambulansesjåfører får tariffavtale
Ill.foto: Fagforbundet

stor innsats fra våre tillitsvalgte og endelig kan vi si at vi er nær målet i Nord-Norge.

I arbeidet videre skal det opprettes en arbeidsgruppe i Helse Nord og ved det enkelte foretak. I Helse Nord gruppen er vi representert v/ konserntillitsvalgt – Mona Fagerheim. På helseforetakene skal det være tillitsvalgte fra ambulansetjenesten med i arbeidet.

Alt er ikke på plass

Det er store utfordringer for at tjenesten skal bli slik som vi ønsker. For eksempel er det ikke avklart om hvordan hviletidsproblematikken skal løses. Dette er en av de største utfordringene vi har. Også lokalisering av stasjonene og bemanning vil være en utfordring, sammen med alt det andre som skal på plass.

Fagforbundet vil gi informasjon om det som skjer på vår nett side.
www.fagforbundet.no/
www.ambulansepersonell.org.

HELTID – DELTID

Fagforbundet har en tvist med KS om retten til utvidelse av stilling for deltidsansatte. HTA kap 1, § 2, pkt 2.3.

Saken gjelder en arbeidstaker i Leirfjord kommune, som hadde en deltidsstilling som pleiemedhjelper. Kommunen lyste ut en stilling som helsesekretær, 50 prosent. Hun var kvalifisert, hadde helsesekretæruddanning og var eneste interne søker. Kommunen avviste hennes krav med begrunnelse: Dette var en stilling på et annet nivå. Det hadde således ingen betydning om hun var kvalifisert. Det hører også med til historien at de ikke drøftet saken med tillitsvalgte, slik det skal etter HTA pkt 2.3.

For mer informasjon – ta kontakt med Ole Gustav Haavold, Forbundssekretær, Kompetansesentret for NordNorge, telefon: 77 66 23 10/959 35 290

NETTVERK for sjukepleiere

Seksjon helse og sosial (SHS) har opprettet et nettverk for våre medlemmer blant sjukepleierne. Seksjonene på fylkesnivå ble invitert til å sende inn navnet på en eller to aktive sjukepleiere som ønsker å delta i diskusjoner og informasjonsutveksling på nettet. Alle fylker har svart positivt, slik at nettverket nå er etablert.

Sjukepleiere som ønsker å delta i eller få informasjon fra nettgruppa, kan gå inn på hjemmesida til SHS, [www.fagforbundet/organisasjonen/seksjonene/helse og sosial](http://www.fagforbundet/organisasjonen/seksjonene/helse%20og%20sosial). Kontaktperson i seksjonsadministrasjonen er Wenche Skorbakk, som har følgende e-postadresse; wenche.skorbakk@fagforbundet.no

Konkurranse:

Hiv OSS i søppeldunken

Hiv regningene i søpla, lød reklame-ropet fra bankene da nettbankene så dagens lys.

Vi skal ikke oppfordre til å gjøre det samme med dette nummeret av OSS, men hvis du mister det eller roter det bort, finnes det fremdeles muligheter. OSS er nemlig til enhver tid tilgjengelig på Tillitsvalgtnettet. Der finner du alle numrene – helt fra starten i 2003.

Gå inn via lenken «OSS tillitsvalgte» i venstremenyen på www.fagforbundet.no/TVNett/

Der finner du årets utgaver av magasinet samt mulighet for å hente fram tidligere årganger.

Konkurransen:

I hvilket nummer, i hvilket år, av OSS tillitsvalgte sto artikkelen

«En bussjåfør godt humør»?

Send svar til:

jan.tore.skjelbek@fagforbundet.no

Husk: Legg ved navn og post-adresse.

Tre vinnere kan vente seg eksklusive OSS-buttons i posten.

Kampen om AFP

I starten av hovedtariffoppgjøret har det vært sagt og skrevet mye om ordningen med avtalefestet pensjon (AFP). Arbeidsgiverne har sagt at AFP ikke kan videreføres i sin nåværende form.

| TEKST: BÅRD JAKOBSEN |

Angrep på AFP er angrep på tariffavtalen. Det kommer stadig klager fra politisk hold om at AFP koster for mye. Men hvem betaler? Staten dekker en forholdsvis liten del av de totale AFP-kostnadene. Det er arbeidsgiverne som betaler det meste. Ordningen er en del av tariffavtalen mellom partene. Angrep på denne ordningen er et angrep på arbeidstakerenes framforhandlede rettigheter. Det er grunn til å minne om at innføringen av AFP i 1988 hang sammen med svært moderate lønnskrav fra LOs side i tariffoppgjøret.

FrP mot AFP

Partiene bak pensjonsforliket på Stortinget er i beste fall utydelige i forhold til endringer av reglene for AFP. Fremskrittspartiet er derimot en klar motstander av dagens AFP-ordning. 24. mars sier pensjonspolitisk talsmann i partiet til Bergens Tidende at deres syn er at de som ønsker tidligpensjonering må gjennom en behovsprøving, før de eventuelt skal få pensjonstilværelsen finansiert. Slik snakker et parti som er motstander av landsomfattende tariffavtaler, og for at den enkelte selv skal ha ansvaret for å kjøpe pensjonsordningen sin i markedet. Uttalelsen fra FrP er et direkte håndslag til arbeidsgiverne. Jager AFP eldre ut av arbeidslivet? Det har nok forekommet at eldre har følt seg presset til å gå av med AFP for å la yngre arbeidstakere beholde jobben ved innskrenkninger. Men ingen kan tvinge noen til å gå av med tidligpensjon, og i den nye arbeidsmiljøloven er det blitt sterkere vern for eldre arbeidstakere.

Det koker ned

Tross alt høylytt snakk fra arbeidsgiverhold, med mer eller mindre forbeholden applaus fra politikerhold, om hvor skade-

lig AFP-ordningen er for Norge, så koker det hele ned til et spørsmål om hvor gode eller dårlige tariffavtalene skal være. For fagbevegelsen er det en selvfølge at rettigheter som er oppnådd gjennom tariffoppgjørene skal bevares.

Omkamp om fire år

Resultatet av oppgjøret i privat sektor innebærer en videreføring av AFP-ordningen i de neste fire årene. I tilbudet fra KS til LO kommune heter det at spørsmålet om AFP «... søkes løst i samsvar med resultatet i privat sektor». En midlertidig fredning av avtalefestet pensjon. Vi må regne med omkamp om fire år.

Les mer:

LOs pensjonsnotat nr 3 på www.lo.no

20 spørsmål om AFP på www.viover60.no

Artikkel på tillitsvalgtnettet www.fagforbundet.no/tvnett

Avtalefestet pensjon

- Tidligpensjonsordning som ble forhandlet fram ved tariffoppgjøret i 1988 og iverksatt året etter.
- Aldersgrensen for å bli AFP-pensjonist var fra starten 66 år. Siden er aldersgrensen gradvis senket til 62 år.
- AFP er en del av tariffavtalene.
- Hovedkravene for å kunne få slik pensjon er at du må være «reell arbeidstaker» på tidspunktet det søkes om AFP og at bedriften må ha vært omfattet av tariffavtale i minst to år.
- AFP-pensjonen kan maksimalt utgjøre 70 prosent av tidligere inntekt.
- For 65- og 66-åringene betaler staten 40 pst. av de løpende pensjonene. Alle AFP-pensjonister er dessuten omfattet av de særlige skattebegrensningsreglene for pensjonister, og de fortsetter å opparbeide rettigheter i folketrygden mens de er AFP-pensjonister.
- For 62- og 63-åringene kan skattebegrensningen og opptjeningen i folketrygden bli avvirket fra 2007 hvis ikke nødvendige lovendringer blir vedtatt.

(Kilde: LO Medias tariffleksikon)

Landsstyret 15. - 16. mars 2006

VERDIEN av verdier

– Samfunnet vårt er i verdenstoppen i rikdom og velferd. Mange av oss har muligheten til å skaffe oss alt. Det rare er at det har gitt oss en følelse av tomhet, sa tidligere Oslo-biskop Gunnar Stålsett, da han entret Fagforbundets talerstol for å snakke om verdien av verdier.

| TEKST: GEIRMUND JØR |

Det var på mars-landsstyremøtet Gunnar Stålsett besøkte Fagforbundet. Det er ikke første gang han står på talerstolen foran tillitsvalgte og ansatte i Fagforbundet. Det er ikke første gang han har fått oss til å tenke nytt, tenke på en annen måte. Stålsett er opptatt av det samme som oss, men han kaller det noe annet - han snakker om nestekjærlighet, mens vi snakker om solidaritet.

Empati

– Verdien av verdier er noe vi må løfte fram. Vi må bruke vårt skjønn. Vi har et individuelt ansvar når det gjelder etikk og moral. Selv om samfunnet vårt er rikt, omfatter ikke rikdommen alle. Forskjellen mellom de ny-rike og de ny-fattige øker. På mange måter virker det ikke som det er så farlig for oss. Er vi i ferd med å miste

evnen til ekte innlevelse, til empati, spurte Stålsett.

Er verdier som solidaritet, dugnadsånd og velferd i ferd med å bli gammeldagse, ord som ikke betyr noe? Vi som kjemper for disse verdiene, kan ikke stilltiende godta at disse ordene mister sin mening. Ordet Solidaritet brukes mindre og mindre, dere må ta det fram, pusse det og skjerpe det! Følelsen av meningsløshet, rotløshet og motløshet må erstattes med mening, tilhørighet og livsmot.

Fattig for evig

– Vi har verdier, ikke minst har fagbevegelsen kjempet fram et likere og mer rettferdig samfunn. Vi har rett til skole og utdanning, helse og arbeid. Også internasjonalt er vi enige om en rekke felles verdier. Menneskerettighetserklæringen er et eksempel, et annet er FNs tusenårs-mål, sa den tidligere Oslo-biskopen. Tusenårsmålene er et rammeverk av verdier. De skal fremme fred, sikkerhet, rett til utdanning og helse, kamp mot fattigdom for å nevne noe.

– Tusenårsmålene er et godt eksempel på at det internasjonale samfunn har satt seg konkrete mål og har gitt seg selv tidsfrister. Det er positivt at FN har blitt enige om at antall mennesker som lever av mindre enn en dollar om dagen skal halveres innen 2015. Vi har et solidari-

tetsproblem når 800 millioner mennesker går sultne til sengs hver kveld. Men det gjøres svært lite. Fortsetter vi i den farten vi har nå, når vi målet tidligst i 2015.

En død svane

Selv er jeg involvert i kampen mot HIV og AIDS, sa Gunnar Stålsett.

– Jeg arbeider med å arrangere et internasjonalt møte i Toronto. Alle som har en stemme i kampen mot AIDS vil komme, kanskje blir ropet høyt nok til at selv mediene hører oss.

For hvor er media i kampen mot AIDS?

Hvordan kan en død svane i Polen få større oppmerksomhet enn at 8000 mennesker dør hver dag som følge av Aids-epidemien?

Jeg tror forklaringen først og fremst er at AIDS er så langt unna. 95 prosent av verdens Aidsrammende er fra fattige land. I Malawi har gjennomsnittsalderen sunket med 30 år i løpet av kort tid og er nede på 36 år.

Dette handler om vår medmenneskelighet. Vår evne til å se den som lider og gjenkjenne oss selv i møtet med den andres ansikt. Det er dette som er sann innlevelse. Det er utfordringen for meg og for dere i fagbevegelsen.

Vi må verne og styrke vår evne til solidaritet og nestekjærlighet

– En ny global solidaritet.

Landsstyret var luttre øre både da Gunnar Stålsett og Bjarne Jensen sto på talerstolen. Solidaritet, nestekjærlyhet og medfølelse. Gunnar Stålsett ga nytt liv til «presteord» og politikerord. Landsstyret fikk litt mer å tenke på da Bjarne Jensen slo hull på myten om Kommune-Norge.

Foto: Kari-Sofie Jensen

Stålsett avsluttet med et dikt av Haldis Moren Veesaas:

Å være i livet:

(tre vers til mor)

*Dette: å være i livet,
open for alt ikring,
bunden med sterke røter
til menneske og til ting,
gi både hjarte og hender
i omsorg som aldri svik,
var det som gav meining til ferda di
og let deg få kjenne deg rik.
Og den som er rik vil ha seg
eit hus som er såleis bygt
at alle som høyrer til huset
kjenner det godt og trygt,
og såleis at framande gjerne
kjem innom dørene der
og auker den rikdom som finst der før
med alt det dei sjølv er.
Fattig var du om aldri
i livet du kjenne fekk
at mellom deg og dei andre
levande straumar gjekk
av tillit og varme som styrkte
kvart band som til livet deg batt,
og lar deg få kjenne, når alt blir
gjort opp,
at meir enn du gav, fekk du att.*

Tror på effektive kommuner

Det er ikke sant at vi har små og tungdrevne kommuner i Norge. I Europeisk målestokk er kommunene våre over gjennomsnittet, mens vi bruker mindre enn våre naboland til å drive dem.

Dette sa Bjarne Jensen til Fagforbundets landsstyre. Jensen er ekspert på kommuneøkonomi. Han har lang fartstid som økonom, han har vært rådmann, men er nok mest kjent fra tiden som direktør for kommune-kreditt.

– I Norge er det vanlig å tro at vi bruker en relativt høy andel av bruttonasjonalproduktet på kommunesektoren i forhold til andre land. Det er ikke tilfelle. I Europeisk målestokk ligger vi omtrent på gjennomsnittet og sammenliknet med for eksempel Danmark og Sverige, ligger vi betydelig under, sa Jensen.

Vi får det riktigste bildet hvis vi ser bort fra oljen. Mens Norge bruker ca 13 prosent «Fastlands-Norges BNP» bruker Sverige over 25 prosent av sine inntekter og Danmark over 30 prosent av sitt brutto nasjonalprodukt.

Dette er et faktum som ofte blitt «glemt» når man sammenlikner offentlig sektor i de nordiske landene, sa han.

Jensen slo også hull på forestillingen om at Norge har spesielt små kommuner.

– Dere blir ført bak lyset ved at man sammenlikner med England, sa han.

Faktum er at England har spesielt store kommuner. En norsk kommune har i gjennomsnitt 10.000 innbyggere, mens en Europeisk gjennomsnittskommune bare har ca 5.000 innbyggere. Heller ikke på dette området er vi så spesielle som enkelte vil ha det til.

– Vi trenger en regjering som har tro på kommunesektoren og som legger til rette for at sektoren kan lykkes framover. Jeg tror vi er på vei til å lykkes, sa Bjarne Jensen.

Dyrepleiere inn i FAGFORBUNDET

Norsk Dyrepleier og Assistent Forening, representert ved leder Charlotte Gustavsson og styremedlem Lise Evensen og Fagforbundet, representert ved Mette Nord, skrev under en samarbeidsavtale 17. mars.

| TEKST OG FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN |

Samarbeidet har som målsetting å utveksle informasjon og ta opp aktuelle temaer av felles interesse for organisasjonene. Fagforbundet anbefaler sine medlemmer som arbeider som dyrepleiere/klinikkassistenter å melde seg inn i NDAF. NDAF anbefaler sine medlemmer å melde seg inn i Fagforbundet.

NDAFs medlemmer som melder seg inn i Fagforbundet tilknyttes Fagforbundets lokale fagforening ut fra den enkelte arbeidssted.

NDAF har i dag rundt 100 medlemmer og medlemstallet er økende. Styret har foretatt en høring og hatt en diskusjon med medlemmene sine. Alle er positive til å bli med i Fagforbundet.

På bildet: Leder for dyrepleierne Charlotte Gustavsson, Fagforbundets Mette Nord og styremedlem for dyrepleierne Lise Evensen.

– Vi er glade for dette samarbeidet og vi har selvsagt forventninger. Det er mye å gjøre både når det gjelder utdanningen til medlemmene våre og lønns- og arbeidsforholdene, sier Charlotte Gustavsson.

Sju dyrepleiere har meldt seg inn i Fagforbundet per dags dato. På en dyreklinikk er Fagforbundet allerede i gang med å forhandle fram en tariffavtale.

Dyrepleierne vil tilhøre Seksjon samferdsel og teknisk.

Gruppeforsikring

Ny medlemsfordel

I disse dager mottar våre medlemmer brev om ny GRUPPEFORSIKRING. Fagforbundets Gruppeforsikring trer i kraft fra 1. august 2006.

Vi minner om at det først og fremst er de lokale Sparebank1-kontorene som skal svare på spørsmål om forsikringen. Telefonnummeret til medlemmets lokale bank står i brevet.

I tillegg har Fylkeskontorenes Fane2 ressurspersoner fått en gjennomgang av innholdet i gruppeforsikringen og kan svare på spørsmål fra medlemmene.

Sørg for å vær oppdatert på nummer og navn på disse ressurspersonene i ditt fylke.

Hvis du trenger hjelp eller mer informasjon om ordningen, kan du – eller medlemmet – også henvende dere til Fagforbundet ved: Forsikringssekretariatet vårt på tlf. 23 06 42 01 eller Servicetorget på tlf. 815 00 040.

**FØLG
TARIFFOPPGJØRET**
www.fagforbundet.no
GRØNN LINJE
tlf 800 33 410

Bli med – moro for hele familien

Framfylkingen er arbeiderbevegelsens barne- og familieorganisasjon. Organisasjonen engasjerer seg både nasjonalt og internasjonalt. I Norge skaper de fritidsaktiviteter for familier over hele landet. Framfylkingen har medlemmer i alle aldre. BLI MEDLEM!
Se; www.framfylkingen.no

Gjør FAGFORBUNDET kjent på din arbeidsplass – bestill på posten

Generelt om Fagforbundet;

- ☐ Omfattende vervebrosjyre
- ☐ – Sterkere med enn uten
- ☐ Stor informasjonsplakat, A3
- ☐ Tipshefte om verving
- ☐ Vervekuponghefte
- ☐ Postkort med
- ☐ innmeldingsblankett, A5
- ☐ Fagforbundet
- ☐ – et fagforbund for alle
- ☐ Fagforbundet, møteinnkalling,
- ☐ A4 m/plass til lokal tekst
- ☐ Fagforbundet informerer,
- ☐ A4 plakat m/plass til lokal tekst
- ☐ Klistremerke str 21,7cm x 21 cm
- ☐ Klistremerke str 42cm x 15cm
- ☐ Om utdanningsstipend
- ☐ Søknad om utdanningsstipend
- ☐ Trygg på jobben med tariffavtale
- ☐ Faktakort
- ☐ Verveplakat A4 – m/lomme til:
- ☐ Folder – Sterkere med – enn uten
- ☐ m/innmeldingskupong
- ☐ norsk
- ☐ engelsk
- ☐ urdu
- ☐ arabisk
- ☐ serbisk
- ☐ somalisk
- ☐ samisk

Ungdom;

- ☐ Ungdomsbrosjyre, blokk
- ☐ med spiralisert rygg, jobber du naken
- ☐ Postkort, jobber du naken
- ☐ Vannkampanjen;
- ☐ Postkort, flasker, plakater

Yrkesark:

- ☐ Anleggsgartner/driftsoperatør
- ☐ idrettsanlegg
- ☐ Barne- og ungdomsarbeider
- ☐ Buss- /sporvognfører
- ☐ omsorgsarbeider
- ☐ Feierfaget
- ☐ Frisørfaget
- ☐ Gjenvinningsoperatørfaget
- ☐ Havneansatte
- ☐ Kokker innen institusjoner
- ☐ Kontorfaget
- ☐ Renholdsoperatør
- ☐ Tannhelsesekretærer
- ☐ Teater, kultur- og samfunnshus
- ☐ Trafikketaten/trafikkbetjenter
- ☐ Vaktmester
- ☐ Vann- og avløpssektoren

Seksjonsbrosjyrer;

- ☐ Seksjon helse og sosial
- ☐ Seksjon kirke, kultur og oppvekst
- ☐ Seksjon kontor og administrasjon
- ☐ Seksjon samferdsel og teknisk

Diverse brosjyrer

- ☐ Kultur for alle
- ☐ Pensjonistbrosjyre
- ☐ – Fagforbundet for alders- og uføre-
- ☐ pensjonister
- ☐ Hvor trygge er pensjonistene i din
- ☐ kommune
- ☐ Aktive pensjonister

Turnuskurs

- ☐ Opplæring i kontroll og godkjenning
- ☐ av turnusplan – CD-rom og arbeids-
- ☐ hefte

Yrkesbrosjyrer:

- ☐ Kirken og en sterk offentlig sektor
- ☐ teoLOGene
- ☐ – Fagforbundet for teologer
- ☐ Fagforbundet for ansatte i skole-
- ☐ fritidsordningene
- ☐ Fagforbundet for ansatte i barne-
- ☐ hagen
- ☐ Fagforbundet for bibliotekansatte
- ☐ Flerkulturell handlingsplan
- ☐ Handlingsplan for Arbeidsgruppe
- ☐ Brann og Norsk Brannmannsforum
- ☐ Sykepleier
- ☐ – hva kan Fagforbundet tilby deg?
- ☐ Håndbok for krematører

For bestilling av materiell, kontakt posten:

intern.postavd@fagforbundet.no, faksnummer 23 06 41 10.

Profileringsartikler som krus, gensere, ryggsekker, vester osv finner du i nettbutikken:
www.fagforbundet.no

NAV – pilotkontorer høsten 2006

NAV reformen (ny arbeids- og velferdsforvaltning) gir kommunesektoren en betydelig rolle i utviklingen av velferdsforvaltningen.

[TEKST: RANDI RØVIK | FOTO: BÅRD JAKOBSEN]

NAV reformen er ikke en, men to sammenslåingsprosesser. På den ene siden er prosessen med å slå sammen de statlige etatene, og på den andre siden etableringen av de lokale velferdskontorene (NAV-kontorene). Der skal stat og kommune være likeverdige parter. Det er stor aktivitet og en betydelig informasjonsflyt i forbindelse med gjennomføringen av reformen. Siden reformarbeidet vil pågå over flere år og med ulik framdrift i kommunene, kan det være vanskelig å se hvordan dette vil påvirke tjenestetilbudet i den enkelte kommune. Etableringen av 25 pilotkontorer vil derfor gi nødvendig erfaring med oppstart og drift av NAV-kontorene. Dette vil komme hele kommunesektoren til gode.

25 NAV-kontorer fra oktober 2006

Trygdeetaten, Aetat og sosialtjenesten etablerer felles tjenester 25 steder i landet fra oktober. Pilotkontorene skal være modeller for resten av NAV-kontorene, som skal etableres i alle landets kommuner innen 2010. Pilotkontorene skal levere erfaringsdokumentasjon, som så vil gi grunnlag for strategi og plan for etablering av de øvrige arbeids- og velferdskontorene.

Samarbeid mellom likeverdige parter

NAV reformen skal gjennomføres i samarbeid mellom stat og kommune. Det skal gis stor lokal handlingsfrihet i forhold til organisering og innhold i de lokale kontorene. Grunnlaget for partnerskapet og de lokale, juridisk bindende avtalene er; Ny lov om arbeids- og velferdsforvaltning og rammeavtalen mellom

KS og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Loven er under utarbeidning og vil bli omtalt senere. De lokale avtalene for så vel pilotkontorene, som de framtidige velferdskontorene skal inneholde bestemmelser om lokalisering, utforming, organisering og drift av kontoret, hvilke kommunale tjenester som skal inngå, hvordan kontoret skal samhandle med brukerne og det øvrige tjenestetilbud for å nå målene med reformen.

Nye roller og arbeidsmetoder

Sentrale spørsmål i den lokale planprosessen er: Hva skal kontorene oppnå, hva bør de inneholde og hvordan oppleves de av brukerne? Ingen skal sies opp som en følge av reformen. Endringer og omorganiseringer vil selvfølgelig likevel påvirke de ansattes arbeidssituasjon. Graden av samlokalisering vil være avgjørende for i hvor stor grad endringene berører de ansatte i sosialtjenesten. Det vil være en rekke fellesnevnerer som Fagforbundets tillitsvalgte må forholde seg til. For eksempel prinsipper for den lokale organisering, kompetansebehov og antall ansatte på det enkelte kontor, ledelse av kontoret, IKT, HMS og medvirkning både fra brukere og ansatte.

Hvem gjør hva

NAVs fylkesledd og rådmennene/bydelsdirektørene i pilotkommunene har ansvar for en eventuell etablering av en prosjektorganisasjon, formelle relasjoner til fagforeninger, brukerorganisasjoner og andre samarbeidspartnere.

NAV interim skal gi råd og støtte til pilotene under hele prosessen. Hvert fylke har fått tildelt en kontaktperson i NAV interim.

NAV interim har også ansvaret for å levere forslag til tjenesteinnhold, IKT-løsninger, opplegg og støtte for kompetanseutvikling, kulturbygging, erfaringsoverføring.

Det etableres pilotkontorer i følgende kommuner og bydeler:

Kommune	Fylke	Kommune	Fylke
Asker	Akershus	Midtre Gauldal	Sør-Trøndelag
Tvedestrand	Aust-Agder	Tokke	Telemark
Lier	Buskerud	Lenvik	Troms
Nordkapp	Finnmark	Flekkefjord	Vest-Agder
Hamar	Hedmark	Tjøme	Vestfold
Ytrebygda	Hordaland	Trøgstad	Østfold
Surnadal	Møre og Romsdal	Nord-Gudbrandsdal	Oppland (region med kommunene Skjåk, Lesja, Lom, Vågå, Dovre og Sel)
Fauske	Nordland		Oslo
Verdal	Nord-Trøndelag		
Strand	Rogaland		
Selje	Sogn og Fjordane	Nordre Aker	

I tillegg etableres det en pilot knyttet til Bydel Sagene i Oslo, hvor oppgavedifferensiering skal prøves ut.

Oppgavefordeling

NAV-etaten		Kommunen	Pilotene
NAV interim (Direktorat)	Midlertidig fylkesledd (Fylkesledd)		
– Overordnet ansvar for gjennomføring etablering av pilot – Levere tekniske løsninger og forslag til tjenestemønstre, konsepter arbeidsmetoder og verktøy samt nødvendig opplæring og erfaringsdeling. – Bistå pilotene i planlegging, iverksetting og drift. – Sentral tilrettelegging for erfaringsoppsummering og overføring på nasjonalt plan.	– Resultat- og kontrollansvar for etablering og samarbeid med pilotkommunen. – Utarbeide lokale avtaler mellom den statlige etaten og kommunen i piloten. – Foreta dimensjonering av piloten. – I samarbeid med fylkesmannen og KS regionalt bistå pilotene med kompetanse, støtte og tilstrekkelig med økonomiske ressurser. – Koordinere erfaringsinformasjon til bruk ved etablering av andre kontorer.	– Partsansvar for etablering og samarbeid med midlertidig fylkesledd/fylkesledd – Utarbeide lokale avtaler mellom kommunen og den statlige etaten. – Foreta dimensjonering av piloten.	– Detaljplanlegging av alle aktiviteter i forbindelse med etablering, drift og oppfølging. – Forberede, iverksette og drifte pilotkontoret. – Bidra med erfaringsdokumentasjon.

Les også om NAV-reformen i OSS tillitsvalgte nr. 2, 2006

Kommunal 06:

Åpenhet og ytringsfrihet på dagsorden

På årets Kommunalkonferanse fra 19. til 21. september skal velferdsstatens verdigrunnlag under lupen. Grunnleggende problemstillinger som lojalitet, ytringsfrihet, kommunal åpenhet, samfunnssikkerhet og beredskap er noen av overskriftene.

| TEKST: RANDI TEVIK |

– Innholdet blir først meningsfullt og verdt å debattere dersom både politikere, administrative ledere og tillitsvalgte kommer på konferansen, sier 2. nestleder i Fagforbundet, Anne Grethe Skårdal.

Årets kommunalkonferanse arrangeres på Rica Hell Hotel i Stjørdal kommune utenfor Trondheim. LO Kommune har igjen utvidet konferansen til tre dager, men parallellseminarer den andre dagen. Endelig program er ikke ferdig enda, det mangler bekreftelser fra sentrale innledere. Men Anne Grethe Skårdal oppfordrer alle tillitsvalgte i Fagforbundet til å begynne å jobbe for at de respektive kommunene deltar bredt både med rådmann, ordfører og tillitsvalgte. – Jo flere, jo bedre, sier Skårdal.

Anne Grethe Skårdal, 2. nestleder i Fagforbundet, ønsker mange rådmenn og ordførere velkommen til Kommunal 06

Foto: Gerimund Jor

Et år etter

Det har gått et år med rød-grønn regjering, og det er naturlig å summere opp og tenke fram mot kommune- og fylkestingsvalget i 2007. Derfor er en av overskriftene «Soria Moria – kan visjon bli virkelighet?». Statsråd Åslaug Haga har alt bekreftet at hun kommer, og andre aktuelle innledere er også nesten på plass.

Aktuelt om åpenhet og tillit

Åpenhet i, og tillit til offentlig sektor er satt på prøve i mange store saker det siste året. Den mest omtalte saken er vel «vannverksskandalen» på Nedre Rome-

rike; renholdsverket i Trondheim, skolebygg i Oslo og det statlige Entra eiendom er andre virksomheter som har vært i søkelyset. Generalsekretær Jan Borgen i Transparency International Norge, kommer derfor og innleder om verdier, etikk og korrupsjon i offentlig sektor. Tore Lindholt, som blant annet er seniorforeleser ved Norges Handelshøyskole, skal snakke om hvilke konsekvenser slike saker får for offentlig sektors legitimitet. Under samme overskrift er det naturlig å sette søkelyset på lojalitet og ytringsfrihet i kommunal forvaltning, og på debatten rundt varslerne.

Beredskap og NAV

Seminardelen er delt mellom beredskaps- og samfunnssikkerhet i kommunene, og den nye arbeids- og velferdsforvaltningen, NAV. I løpet av en snørøk vinter har spørsmål rundt kraftforsynings rolle i samfunnssikkerhet og beredskap blitt aktualisert, og det skal direktør Jon Arvid Lea, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap snakke om. NAV iverksettes 1. juli, og programkomiteen håper at arbeids- og inkluderingsministeren kommer og snakker om tanken bak denne helhetlige arbeids- og velferdsforvaltningen.

Rammemodellen er reisverket

På landsmøte til Fagforbundet i mai 2005 ble det vedtatt at hele organisasjonen skal evalueres i løpet av landsmøteperioden.

| TEKST: RANDI TEVIK |

– Landsstyret har bestemt at dette arbeidet skal være todelt, og nå er vi i gang med å sikre at rammemodellen, slik den ble vedtatt i 2003, virkelig er på plass, sier rådgiver/advokat i stab Svein-Widar Habberstad.

Til landsmøtet kom det mange vedtektsforslag, som ville medført en endring av organisasjonsstrukturen. Alle disse forslagene er overført og skal behandles i saken om evaluering av organisasjonsstrukturen i landsmøteperioden fram til 2009. Landsmøtet vedtok at «Landsstyret får i oppgave å sette i gang med å videreføre etableringen av forbundets medlemsorganisasjon på grunnlag av den organisasjonsstruktur som ble vedtatt på konstituerende landsmøte, og å foreta en grundig evaluering av forbundets organisasjonsstruktur til Landsmøtet i 2009».

– Landsmøtet vedtok også at hele Fagforbundet skal engasjeres og involveres i arbeidet, og at rammemodellen med fagforeninger og seksjoner videreføres fram til 2009, legger Habberstad til.

Todelt prosjekt

I desember 2005 vedtok Landsstyret at landsmøtevedtaket om å evaluere organisasjonsstrukturen skal følges opp i to faser. Organisasjonsfasen gjennomføres i perioden 1. januar 2006 til 1. juli 2008. I denne fasen er det rammemodellen og den grunnleggende strukturen som skal

Fagforeningsleder Bjørn Johnsen er overrasket over utspillet til Bærum kommune når det gjelder bruk av frivillige til å utføre kommunale oppgaver.

– Dette har vi advart mot

– Dette har vi advart mot. Vi har fått forsikringer fra både rådmann og ledelsen om at slikt som dette ikke skal skje, sier Johnsen, i Budstikka.

Krever orientering

Bærum kommune har ikke tatt saken opp med Fagforbundet i Bærum, og dette overrasker Johnsen og hans fagforeningskamerater.

– Vi har ikke hørt noen ting før Budstikka tok kontakt, sier fagforbundslederen.

Nå krever han en orientering om saken av Kulturarenasjef Aksel Sinding i Bærum kommune.

Også fylkesleder for Seksjon kirke, kultur og oppvekst i Akershus, Anne Bondevik, reagerer på Kulturarena Bærums søknad etter frivillige.

– Dette er vi definitivt imot. Vi vet at taperne i kommunebudsjettene ofte er kultur og oppvekst. Det er betenkelig. Å drive kultur på frivillig basis på den måten kommunen legger opp til her er feil, sier Bondevik.

Fagforeningsleder Bjørn Johnsen i Bærum kommune tordner mot Kulturarena Bærums søken etter gratisarbeidere.

| TEKST OG FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN |

I Budstikka 23. mars kunne vi lese av Bjørn Johnsen, leder av Fagforbundet Bærum gikk hardt ut mot kommunen. Han og resten av Fagforbundet er helt klare på at denne typen arbeid skal være et supplement til, ikke en erstatning for, kommunalt ansatte.

forankres gjennom ulike prosjekter, der hele organisasjonen involveres.

– Vi skal se spesielt på seksjonsarbeidet, tariffpolitikken, lønnsforhandlingene og oppgavene til de lokale tillitsvalgte, forteller Svein-Widar Habberstad. I tillegg er det viktig å se på samhandlingen mellom de forskjellige organisasjonsnivåene.

Evalueringsfasen gjennomføres i perioden 1. juli 2008 fram til nytt landsmøte i 2009. Da skal Fagforbundets organisasjonsstruktur evalueres grundig, samtidig som vedtektene gjennomgås med tanke på å gjøre disse mer presise, enklere og mer forståelig for alle.

Medlemmet i sentrum

Rammemodellen, som er selve struktu-

ren i Fagforbundets organisasjon, har medlemmet i sentrum. Med bakgrunn i det, er det viktig å få til det yrkesfaglige arbeidet gjennom seksjonene, tillitsvalgsarbeidet på alle tariffområder og å få fagforeningsstrukturen til å virke. Rammemodellen tok utgangspunkt i det enkelte medlems behov, samtidig som det under utforminga av Fagforbundet ble tatt hensyn til geografiske og befolkningsmessige ulikheter. Rammemodellen legger derfor til rette for fleksibilitet i oppbygging av de lokale foreningene.

– Det er oppgavene som skal løses, som er viktigst, da blir det blir det kvalitet i fagforeningsarbeidet, tror Habberstad. For å måle hvordan det ligger an skal det i alle fylkeskretsene foretas en organisa-

sjonsgjennomgang, sammen med fagforeningene. Utgangspunktet for at arbeidet organiseres slik er vedtektenes § 13.1, der det blant annet står at fylkeskretsen skal «Ha tilsyn med at fagforeningene og seksjonene fungerer, samordne og yte service i saker som gjelder disse, og dermed sikre at alle medlemmer får et godt yrkesfaglig og organisatorisk tilbud».

Kontaktpersoner i administrasjonen:

Jan Rudy Kristensen (23 06 46 58), Svein-Widar Habberstad (23 06 46 31), Hans Kristian Stenestø (23 06 46 11) og Norvald Eilertsen (23 06 45 11).

Offentlige barnehager – lønnsomt

Til tross for at det nå er en gunstig statlig finansieringsordning, var 90 prosent av alle nye barnehager private i 2004. Staten dekker faktisk alle investeringer og driftskostnader ved etablering av nye barnehager for kommunene.

Det er et tankekors at det i liten grad etableres kommunale barnehageplasser. De fleste foretrekker kommunale plasser. Offentlige barnehager har åpent i ferier som jul, påske og sommer. De er ofte billigere, og de kan ha større bemanning.

Vil ha kommunal drift

Riktignok er det noen kommuner som satser på å bygge ut kommunale barnehager – som Tromsø kommune. Fordelen kommunen har da er at den i større grad kan sikre høy faglig kvalitet. En kommune vil motta høyere overføringer fra staten ved å etablere kommunale plasser – med bakgrunn i tildeling av såkalte skjønnsmidler.

Driftsstøtten per barnehageplass er noe høyere for private plasser enn for kommunale. Da ser man bort fra de såkalte skjønnsmidlene. De gjør at samlet sett vil kommunen motta større statlige overføringer ved kommunale plasser. Den andre fordelene med å etablere offentlige barne-

Ill.foto: Kari-Sofie Jensen

hageplasser, er at kommunen får nedbetalt alle investeringskostnadene til selve barnehagebygget av staten. Det skjer i form av investeringsstøtten, og full dekning av renter og avdrag til lån til bygget.

Ombygging er lurt

Private barnehageeiere vil ha den samme fordelene. Men hvorfor ser ikke flere kommuner lønnsomheten i en storstilt utbygging? Eventuelle ombygninger av barne-

hager, om behovet for barnehageplasser endres i framtida, vil opplagt være mer økonomisk, enn å bygge helt nye kommunale bygg.

Den tredje fordelen med å velge kommunalt er knyttet til at private eiere kan trekke ut betydelige verdier fra barnehagedriften – i form av utbytte og styrehonorar. Det betyr mindre penger til drift av selve barnehagen.

Privatisering

Det ville ha vært flott om flere tillitsvalgte har mulighet til å drive politisk påvirkningsarbeid for å etablere flere kommunale barnehager. Riktignok er det i dag fri etableringsrett for private barnehager – men interessen for å bygge private barnehager vil selvsagt bli redusert om kommunen selv etablerer kommunale barnehager. Dersom man likevel taper kampen – er det viktig at man prøver få til vedtak i kommunestyret som stiller krav til tariff-lønn og pensjonsordninger på linje med hva man har i kommunale barnehager. Hvis kommuner velger å privatisere eksisterende kommunale barnehager, er det viktig at det stilles krav fra kommunen om at et eierskifte skal betraktes som en virksomhetsoverdragelse for å sikre et reelt stillingsvern for ansatte i barnehagene.

| TEKST:

HANS JACOB JACOBSEN/ BJØRN KRISTIAN RUDAA |

Brennpunktprogrammet «LO – ved kongens bord»

FELT av Pressens faglige utvalg

Pressens faglige utvalg har på dagens møte kommet fram til en klar, fellende uttalelse, og i uttalelsen står blant annet:

– Publiseringen av opptakene må også vurderes nøye opp mot Vær Varsom-plakatens punkt 3.10, der det heter at skjult kamera/mikrofon bare skal brukes i unntakstilfeller, og der det

forutsettes at dette er eneste mulighet til avdekke forhold av vesentlig samfunnsmessig betydning.

Utvalget mener temaet for programmet var av stor offentlig interesse, men registrerer at opplysningene som framkom i den fortrolige samtalen mellom klageren og Senterpartiets leder i hovedsak var kjent fra tidligere, og ikke tilførte tema vesentlig ny informasjon.

NRK har derfor opptrådt i strid med Vær Varsom-plakatens punkt 3.10 ved å ha gjennomført skjulte opptak, og publisert deler av dette opptaket.

Fagforbundets leder, Jan Davidsen tar uttalelsen til etterretning.

Les mer om dette på www.fagforbundet.no – der ligger hele uttalelsen fra Pressens faglige utvalg.

Den viktigste begrunnelsen for ikke å varsle, er frykt for represalier.

Varslere er ikke en ny type mennesker, men et fenomen.

Den vanskelige varslingen

| TEKST: RANDI TEVIK |

I en undersøkelse utført for Direktoratet for Arbeidstilsynet, kommer det fram at en tredjedel av arbeidstakerne innenfor pleie og omsorg, barnevern og skole opplever kritikkverdige forhold som de ikke melder fra om.

FAO-forskerne Marit Skivenes og Sissel Trygstad, som har utført undersøkelsen, har samlet sine funn i en bok som ble lansert i mars; *Varslere Om arbeidstakere som sier ifra!*

Ikke å sladre

Begrepet varslere har de siste to åra fått ett nytt innhold. En varslere er en arbeidstaker som har meldt ifra internt i virksomheten, eller eksternt til offentlighet eller tilsynsinstanse om forhold de opplever som problematiske og kritikkverdige på jobben. Skivenes og Trygstad har spurt om, og kartlagt ytringsklima, kommunikasjonsbetingelser og varsling på arbeidsplassen blant kommunale arbeidstakere.

Positivt å si fra

Undersøkelsen viser at hele 83 prosent av de som sa ifra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen, fikk positive reaksjoner både fra ledere og kollegaer. Om lag en tredjedel av arbeidstakerne forteller at meldingen deres har resultert i nye rutiner og ny oppgavefordeling. En av ti svarer at virksomheten har fått tilført mer ressurser.

– Det å varsle ser ut til å lønne seg for både arbeidstaker og virksomhet. Mange varslere forteller altså om positive erfaringer, sier Skivenes, og legger til at dette

skiller seg ut fra mediebildet og fra resultater blant annet fra amerikansk forskning.

Belastende for noen

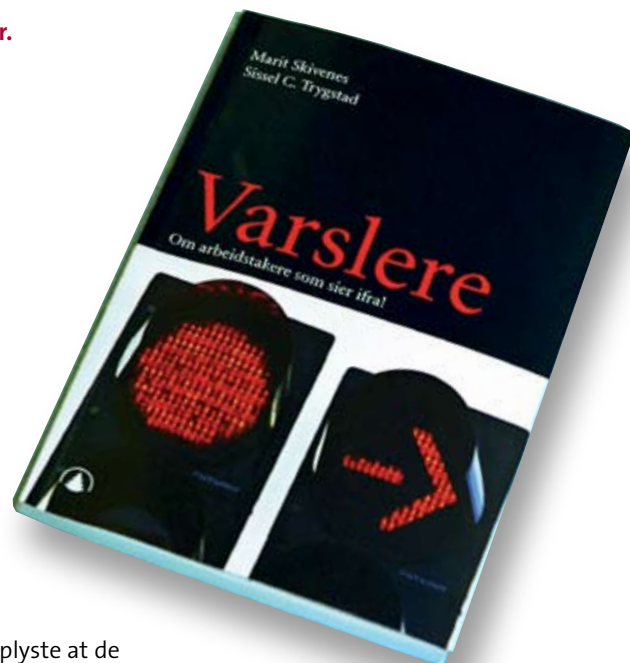
De 17 prosentene som opplyste at de hadde fått negative reaksjoner opplevde store belastninger ved å stå fram. Når slike eksempler kommer opp i media er det lett å se at dette kan skape frykt og gi negative ringvirkninger. Det kan forklare at en høy andel av arbeidstakere unnlater å melde ifra. Frykten for at varsling medfører store personlige belastninger får mange til å tie.

Lojalitet og tjenestevei

Sosial- og arbeidsdepartementets forslag om kun å verne lojale varslere, fikk ikke gjennomslag i Stortinget, da den nye Arbeidslivsloven ble vedtatt. Likevel har lojalitet og tjenestevei vært sentrale stikkord når varsling diskuteres.

– Våre studier viser at arbeidstakerne i all hovedsak går tjenestevei. De tar opp forholdene med sin nærmeste leder når de opplever umoralske, illegitime eller ulovlige forhold på arbeidsplassen. Frykten for den illojale medarbeider som varsler i utrengsmål får på ingen måte

støtte i vårt materiale, sier forskerne. Forskerne mener vi trenger varslerne, men det betinger et godt arbeidsmiljø, konstruktive ledere og vernombud og tillitsvalgte som fungerer.

Fagforbundet har tydelig politikk

Det er viktig at det er et slikt klima på arbeidsplassen at kritikkverdige forhold knyttet til brukere og arbeidsmiljø blir avdekket, diskutert og bedret. Situasjonen for arbeidstakerne i organisasjoner der det ikke skjer, blir vanskelig. Å gå på akkord med seg selv og sine egne etiske grenser, kan få store menneskelige og økonomiske konsekvenser.

Det er både et lederansvar og et kollegialt ansvar å holde orden i eget hus. Blant de formelle kontrollinstansene er det Arbeidstilsynet som har en sentral funksjon. Fagforbundet arbeider mye med etikk for yrkesgruppene, og vil spille på lag med varslerne.

– Det er viktig at det blir tillatt å si ifra om kritikkverdige forhold. Desto mer bevisste våre medlemmer og tillitsvalgte blir på sine rettigheter og plikter, desto enklere blir det sammen med arbeidsgiver å oppfordre ansatte til å varsle om uregelmessigheter, sier 1. nestleder i Fagforbundet, Gerd Kristiansen. Og det uten å bli mobbet fra jobben, legger hun til

Kilder:
Arbeidervern
FAO

– Ikke gjør som arbeidsgiver sier

Enkelte ganger kan det være grunnlag for å anbefale at arbeidstakerne ikke gjør som arbeidsgiver sier.

Med bakgrunn i henvendelser fra våre medlemmer og lokale tillitsvalgte vil vi komme med et par eksempler:

Permisjon fra stilling

Mange arbeidsgivere krever at arbeidstaker som er langtidssykemeldt og har gått over på rehabiliteringspenger skal søke permisjon fra sin stilling. Vår anbefaling er: Ikke gjør det.

Arbeidsgiver har ingen saklig grunn for et slikt krav. Dessuten kan en sårn permisjon ha forsikringsmessige konsekvenser, ved at den enkelte kan risikere å miste forsikringsrettigheter.

Dersom arbeidsgiver ikke godtar at medlemmet sier nei og du synes det er vanskelig å håndtere som lokal tillitsvalgt – ring kompetansesenteret og få hjelp der.

Fristilling

Ved omorganiseringer er det etter hvert populært fra arbeidsgivers side å foreslå at de berørte arbeidstakerne fristiller sine arbeidsavtaler, for så å søke på de nye stillingene som følger av den nye organisasjonsplanen.

Som tillitsvalgte anbefaler vi at medlemmene nekter å godta slik fristilling. Dette har konsekvenser for den enkeltes

Ill.foto: Jan Lillehamre

stillingsvern, for eksempel ved redusert mulighet for å påberope usaklig oppsigelse av arbeidsavtale.

Dersom arbeidsgiver allikevel gjennomfører fristilling ved ensidige vedtak, må vi som tillitsvalgte anbefale den enkelte berørte snarest mulig å kontakt med sin lokale tillitsvalgte, som eventuelt går videre til kompetansesenteret.

Oppsigelser

Mange arbeidsgivere har, med bakgrunn i egne lokale reglementer, begynt å be sine arbeidstakere som har fått midlertidig uførepensjon om å si opp sin stilling. Framgangsmåten er vanligvis slik: Først

tilskriver de den enkelte og anbefaler at vedkommende selv sier opp sin stilling. Samtidig varsler de at dersom dette ikke blir gjort, vil de ta de nødvendige skritt for å få brakt vedkommendes arbeidsavtale til opphør.

Fra Fagforbundets side er vi opptatt av at det i slike tilfeller blir foretatt en individuell kartlegging av muligheten for senere gjeninntreden i stilling.

Vi må anbefale dem som får sånne varsel snarest å ta kontakt med sin lokale tillitsvalgt, eventuelt kompetansesenteret slik at nødvendig bistand kan gis.

| TEKST: ARNE SVEEN,
KOMPETANSESENTERET FOR ØSTLANDET |

Bli kjent med folk i forbundet

Dette er Hans Kristian Stenestø – kjent som vervegeneralen i Fagforbundet.

Han er helt propell og det er han som stadig ringer rundt til fylkene for å

høre om de tar arbeidet med å verve nye medlemmer alvorlig. Hans Kristian har jobba i forbundet siden høsten 1998 og kan ikke tenke seg noe annet.

